

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุโดยมีการตราพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยกำหนดให้กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโบราณสถานและโบราณวัตถุจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของประเทศที่แสดงออกถึงรากเหง้าของชนชาติในประเทศนั้น ๆ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการกำหนดให้มีการร่วมตัวของชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนกำหนดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้เกิดการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลรักษาให้คงอยู่สืบต่อไป

จากการศึกษาพบว่า นับแต่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

5.1.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับภารกิจและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

นับตั้งแต่มีการกำหนดภารกิจให้กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครอง ปกป้อง หรือฟื้นฟูโบราณสถานและโบราณวัตถุ กรมศิลปากรจึงเป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่มีหน้าที่ดังกล่าว แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดให้ผู้บริหารและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และสามารถบังคับใช้กฎหมายโดยถือให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาจากการใช้อำนาจโดยอาศัยอำนาจ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และคำสั่งกระทรวงวัฒนธรรม ที่ 157/2547

จากการศึกษาพบว่า ในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่และภารกิจตามกฎหมายระหว่างหน่วยงานจากส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในกรณีที่มีการบุกรุกหรือทำลายโบราณสถานและโบราณวัตถุในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานทั้งสอง พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจตามมาตรา 10 ทวิ มาตรา 21 และมาตรา 21 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยเมื่อพิจารณาจากข้อความกฎหมายจะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่และภารกิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรและพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความทับซ้อนกันอย่างชัดเจน เนื่องจากพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้ให้อำนาจหน้าที่และภารกิจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของทั้งสององค์กรในการเข้าไปอนุรักษ์ คุ้มครอง ปกป้อง หรือฟื้นฟูโบราณสถานและโบราณวัตถุ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กรมศิลปากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างมีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการจัดการพื้นที่บริเวณโบราณสถานและโบราณวัตถุตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ส่งผลทำให้เกิดข้อพิพาทจากการใช้กฎหมายที่ทับซ้อนกัน โดยต่างฝ่ายต่างอ้างกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรของตนในการเข้าไปจัดการปัญหาในพื้นที่บริเวณโบราณสถานและโบราณวัตถุ เพราะกฎหมายแต่ละฉบับได้กำหนดภารกิจของแต่ละองค์กรตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการเข้าไปควบคุมดูแลเช่นเดียวกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้กำหนดภารกิจและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบตามกฎหมายที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ ตลอดจนการควบคุมดูแลพื้นที่บริเวณโบราณสถานเป็นของกรมศิลปากร ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในการใช้อำนาจตามภารกิจในการควบคุมดูแลพื้นที่บริเวณโบราณสถานเช่นเดียวกัน การกระทำดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดปัญหาการทับซ้อนของภารกิจตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่มาจากอรรถอำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในสถานะระดับเดียวกัน

เมื่อพิจารณาหลักทฤษฎีเกี่ยวกับภารกิจของรัฐกับข้อเท็จจริงพบว่า การกระทำของหน่วยงานทั้งสององค์กรที่ใช้การตีความอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของแต่ละองค์กรมากำหนดภารกิจ เป็นการขัดต่อหลักการตามทฤษฎีภารกิจของรัฐ และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นอกจากนี้ การทับซ้อนของภารกิจ

และอำนาจหน้าที่ดังกล่าวยังอาจส่งผลกระทบต่อ การปกป้อง ป้องกัน คຸ້ມครอง อนุรักษ์ หรือฟื้นฟู โบราณสถานและ โบราณวัตถุ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ของประเทศ ทำให้สูญเสียแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประชาชนชาวไทย ตลอดจน อาจเป็นสาเหตุทำให้ประเทศไทยเสียประโยชน์ในการเข้าเป็นภาคีสมาชิกตามอนุสัญญาว่าด้วยการ คຸ້ມครองมรดก โลกอีกด้วย

ในบางกรณีเกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เนื่องจากการบังคับ ใช้กฎหมายนั้น ในอดีตมีเพียงกรมศิลปากรเพียงหน่วยงานเดียวที่มีกฎหมายให้อำนาจในการบังคับ ใช้กฎหมาย แต่ในปัจจุบันกรมศิลปากรมิใช่เป็นหน่วยงานเดียวที่ใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีสถานะเดียวกับกรมศิลปากรมาบังคับใช้อำนาจตามกฎหมาย ในการบริหารจัดการพื้นที่รอบโบราณสถาน ส่งผลทำให้เมื่อมีการบุกรุกหรือการกระทำอื่นใด ที่เป็นการทำลายโบราณสถานและ โบราณวัตถุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของทั้งกรมศิลปากรและหน่วยงานอื่นจึงใช้อำนาจหน้าที่เดียวกันในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนในบางกรณียังเกิดการปฏิเสธการปฏิบัติหน้าที่ของกรมศิลปากร โดยกรมศิลปากรอ้างว่า ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของตนในการบังคับใช้กฎหมายเพราะหน่วยงานอื่นก็สามารถบังคับใช้กฎหมาย ได้เช่นเดียวกัน จากการใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวของหน่วยงานรัฐ ส่งผลทำให้เกิดปัญหา ในการบังคับใช้กฎหมายที่ทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการบังคับเพื่อให้การบังคับดังกล่าว เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวของหน่วยงานรัฐ จึงขัดกับทฤษฎีความเป็นนิติบุคคลของรัฐ ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลเสียหายต่อโบราณสถาน และโบราณวัตถุโดยตรง เพราะจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการบุกรุก ทำลายโบราณสถานและ โบราณวัตถุซึ่งถือเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จนอาจส่งผลให้มีการถอนแหล่งมรดกโลกของประเทศไทยออกจาก ทะเบียนแหล่งมรดก โลกขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เพราะไม่สามารถบริหารจัดการ คຸ້ມครอง ปกป้อง อนุรักษ์ หรือฟื้นฟูโบราณสถานและ โบราณวัตถุ ของประเทศได้ตามที่ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการคຸ້ມครองมรดกโลก

ดังนั้น จากปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากการกำหนดสถานะทางกฎหมาย ของหน่วยงานรัฐที่ขัดกับทฤษฎีความเป็นนิติบุคคลของรัฐ ทำให้สถานะทางกฎหมายของหน่วยงาน หรือองค์กรเปลี่ยนแปลงไป เป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ในด้านการปกป้อง คຸ້ມครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟูหรือบริหารจัดการพื้นที่โบราณสถานและ โบราณวัตถุ

ซึ่งการกระทำดังกล่าวมาข้างต้นจะก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวที่ทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายในการปกป้อง คุ่มครอง อนุรักษ์ หรือฟื้นฟูโบราณสถานและ โบราณวัตถุไม่สามารถบังคับใช้เพื่อการรักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนชาวไทยได้นั่นเอง

5.1.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานและ โบราณวัตถุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิทธิของชุมชนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์ ปกป้อง คุ่มครอง โบราณสถานและ โบราณวัตถุ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้น แต่ในทางกลับกันกฎหมายที่ให้อำนาจในการปกป้อง คุ่มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูโบราณสถานและ โบราณวัตถุกลับมิได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่ออนุรักษ์แหล่งมรดกของท้องถิ่นในพื้นที่ที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาในการกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ปกป้อง คุ่มครอง ป้องกัน หรือฟื้นฟูโบราณสถานและ โบราณวัตถุ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ไม่มีการกำหนดให้สิทธิแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โบราณสถานและ โบราณวัตถุ โดยเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดหรือมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ประกอบกับกฎหมายดังกล่าวยังเป็นกฎหมายที่ล้าสมัยมิได้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่งผลทำให้เกิดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้น การนำกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาใช้บังคับ จึงเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดต่อหลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนและเป็นกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางกฎหมายในต่างประเทศพบว่า ต้องมีการนำหลักการและแนวคิดของประเทศต่าง ๆ มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาของประเทศไทย ผู้เขียนจึงขอเสนอการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับภารกิจและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับภารกิจและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานทั้งสองส่วนตามที่พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 กำหนดจะเห็นได้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับภารกิจหรือภาระหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายดังกล่าวมาข้างต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นยังส่งผลทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศไทยและส่งผลทำให้รัฐไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายได้ตามเจตนารมณ์

จากปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับภารกิจและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน จะเห็นได้ว่าเกิดปัญหาในเรื่องภารกิจและการบังคับใช้กฎหมาย โดยปัญหาดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศไทยและส่งผลทำให้รัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยนำแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของกฎหมายในต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า ในสาธารณรัฐอิตาลีมีกฎหมายว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ มีกระทรวงมรดกทางวัฒนธรรมและกิจการอื่น ๆ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะในคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงโบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ ของประเทศ โดยกฎหมายจะแบ่งภารกิจและภาระหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นและระดับส่วนกลางอย่างชัดเจน ในสาธารณรัฐอิตาลีจึงมีหลักเกณฑ์และหลักกฎหมายที่สามารถป้องกันการทับซ้อนของภารกิจในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้การอนุรักษ์โบราณสถานและ

การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณโบราณสถาน ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยการกำหนดให้มีการแบ่งแยกภาระหน้าที่ระหว่างหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีดังกล่าวให้มีความชัดเจนเหมือนเช่นเดียวกันกับในสาธารณรัฐอิตาลี

ในกรณีการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางนิติบุคคลที่ส่งผลทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและการใช้อำนาจที่ซับซ้อนกัน ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยการนำหลักการตามทฤษฎีความเป็นนิติบุคคลของรัฐมาปรับใช้ในการกำหนดความเป็นนิติบุคคลและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศไทย เนื่องจากตามทฤษฎีความเป็นนิติบุคคลของรัฐได้กำหนดให้รัฐถือเป็นนิติบุคคลเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น องค์กรหรือหน่วยงานส่วนกลางอื่น ๆ ไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หากประเทศไทยได้นำหลักการตามทฤษฎีดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทย จะทำให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการที่รัฐเป็นนิติบุคคลเพียงหนึ่งเดียวนั้นจะทำให้ปัญหาที่เกิดจากขอบอำนาจของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างมีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ละส่วนสามารถแก้ปัญหาได้ เนื่องจากหากรัฐเป็นเพียงนิติบุคคลหนึ่งเดียว ตามหลักการถือว่าไม่ว่าหน่วยงานใดในรัฐกระทำการหรือปฏิบัติหน้าที่ก็เสมือนรัฐเป็นผู้กระทำเองทั้งหมด หน่วยงานไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบของอำนาจหน้าที่ของตนเองได้ อีกทั้งยังเป็นการปิดช่องว่างทางกฎหมายในการปฏิเสธความรับผิดชอบของหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นให้ประเทศไทยต้องนำแบบอย่างของสาธารณรัฐอิตาลีและทฤษฎีความเป็นนิติบุคคลของรัฐมาปรับใช้กับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายของประเทศไทยให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นประชาชนในประเทศไทยตระหนักถึงรากเหง้าของชาวไทยได้อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

5.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการอนุรักษ์โบราณและโบราณวัตถุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ผู้เขียนมีความเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพราะกฎหมายดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ประชาชนในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ที่มีได้กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามาใช้สิทธิดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ในการบริหารจัดการโบราณสถานและโบราณวัตถุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประเทศไทยจึงควรนำหลักการทางทฤษฎีและแนวคิดทางกฎหมายในต่างประเทศมาปรับใช้กับกฎหมายในประเทศไทยเพื่อให้สามารถแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกรณีการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาพบว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยกำหนดให้ประชาชนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทุกคนมีหน้าที่ในการป้องกัน สงวนและทำนุบำรุงมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งยังกำหนดให้ ชาวต่างชาติซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและนักท่องเที่ยว ต้องมีหน้าที่ในการป้องกัน สงวนและทำนุบำรุงมรดกทางวัฒนธรรมของสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวเช่นเดียวกัน โดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น อีกทั้งในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังมีการกำหนดองค์กรเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมภายในประเทศ โดยคณะกรรมการจะกำหนดให้ประชาชนชาวลาว ในบริเวณพื้นที่รอบโบราณสถานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบริเวณรอบพื้นที่อีกด้วย

ในประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐและกำหนดหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน

ผู้เขียนจึงมีความเห็นให้ประเทศไทยนำหลักการแนวคิดของสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวหรือประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับกฎหมายของประเทศไทย เนื่องจากมีการกำหนดให้ ประชาชนทุกคนและนักท่องเที่ยวมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมในการปกป้อง สงวน และทำนุบำรุงมรดก ทางวัฒนธรรม ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีการกำหนดเนื้อหาในกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ให้มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการกำหนดให้ประชาชนชาวไทยทุกคน ตลอดจนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ให้มีหน้าที่ใน การปกป้อง สงวน และทำนุบำรุงมรดกทางวัฒนธรรมแบบในต่างประเทศ เพราะจะทำให้ประเทศไทย สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรม เช่น โบราณสถานหรือโบราณวัตถุได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกและ ทำให้ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ทรงคุณค่า ทางประวัติศาสตร์ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยใช้กฎหมายเป็น

เครื่องมือหรือเรียกตามหลักทฤษฎีว่า การป้องกันทางกฎหมาย ดังนั้น หากประเทศไทยนำแนวทางดังกล่าวมาปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในกรณีการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวจะทำให้เกิดการอนุรักษ์ คุ้มครองปกป้องและฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง ส่งผลทำให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนและประเทศไทยอย่างยั่งยืนสืบไป